

Pääkirjoitus

Sosiaalinen media osana tiedeyhteisöä

Yhteiskunnan digitalisointi on keskeinen *Eurooppa 2020 strategiaan* sisältyvä tavoite ja myös yksi suomalaisessa yhteiskunnassa toteutettava kärkihanke. Digitalisaatio on jo vaikuttanut ja tulee nykyistä laajemmin vaikuttamaan terveyspalvelujen ja alan koulutuksen toteuttamiseen tulevaisuudessa. Euroopan komission *Eurostat* toimiston selvityksessä vuodelta 2015 vertailtiin Internetin käyttöä terveystiedon hakemisessa 28 maan vertailuna. Keskimääräisesti 46 % 16–74-vuotiaista eurooppalaisista oli hakenut terveystietoa viimeisen kolmen kuukauden aikana Internetistä, prosenttiosuuksien vaihdellissa 27 %–67 %. Selvityksen mukaan suomalaiset olivat aktiivisimpia terveystiedon hakemisessa Internetistä ja aktiivisuus oli lisääntynyt kymmenessä vuodessa sen oltua 39 % vuonna 2005 ja 67 % vuonna 2015. Suomessa tämän ikäisistä säännöllisesti Internetiä käytti 90 % ja perus- tai kehittyneet digitaaliset arvioi hallitsevansa 79 %, kun vastaavat luvut keskimäärin Euroopassa olivat 75 % ja 60 % (<http://ec.europa.eu/digital-agenda/en>).

Internetissä on mahdollisuus osallistua erilaisiin sosiaalisiin verkostoihin ja vertaisryhmiin ja niillä on myös merkitystä, kun tehdään terveyttä koskevia päätöksiä. Voidaankin pohtia, missä määrin terveydenhuollon olisi oltava osallistujana sosiaalisessa mediassa. Van de Beltin ja tutkimusryhmän (2012) tuloksissa 12 länsi-eurooppalaisen maan sairaaloiden (n = 873) sosiaalisen median käytöstä ilmeni, että yleisesti sairaaloiden tietoisuus sosiaalisesta mediasta kasvoi kahden vuoden seuranta-aikana (2009–2011). Maiden välillä oli kuitenkin huomattavia eroja. Suomalaiset sairaalat (n = 9) sijoittuivat tässä vertailussa vähän sosiaalista mediaa käyttäviksi. Viime vuosina sosiaalisen median käyttö väestön terveyden edistämiseksi on kuitenkin lisääntynyt nopeasti ja parhaillaankin maassamme on valmisteilla väestölle ja potilaille tarkoitettuja verkkoympäristöjä. Tämä on erittäin tarpeellista, kun tiedetään, että luotettavan

terveystiedon tarjoajien kanssa on myös monenlaista kilpailevaa toimintaa, joka ei aina pohjaudu näyttöön perustuvaan tietoon. Digitalisaatio ja sosiaalinen media tuo uusia tutkimushaasteita myös tutkijoille, kun tutkimusdata tallentuu erilaisiin mobiililaitteisiin, sosiaalisen median yhteisöihin tai kun käytettävissä on *big data*. Tällöin on ilmeinen tarve kehittää uudenlaisia analyysimenetelmiä.

Myös Hoitotieteiden tutkimusseura HTTS r.y. ja Hoitotiede-lehti ovat laajentaneet toimintaansa sosiaaliseen mediaan perustamalla *Facebook-sivut*. Sivulla julkaistaan seuran toimintaan, Hoitotiede-lehteen, apurahoihin, konferenssiin ja väitöksiin liittyviä tiedotteita ja kuvia. Kannattaa siis seurata HTTS r.y.:n Facebook-sivuja ja osallistua myös tätä kautta seuran ja Hoitotiede-lehden toimintaan ja kehittämiseen. Mielenkiinnolla jääme odottamaan, millaiseksi tämä sosiaalinen yhteisö muodostuu. Parhaimmillaan se osaltaan edistää Hoitotiede-lehden missiota *välittää uutta tietoa hoitotieteestä ja sen tutkimustuloksista sekä toimia tieteellisenä keskustelufoorumina*.

Vuoden 2016 ensimmäinen Hoitotiede-lehti sisältää lasten, nuorten ja aikuisten terveyteen ja terveyden edistämiseen liittyviä tutkimuksia sekä historiantutkimuksen hoitotyönjohtamisesta. Lastenneuvoloiden työvälineeksi kehitetty leikki-ikäisen, 4–6-vuotiaan, lapsen neurologisen arvioinnin menetelmää käytetään suomalaisissa lastenneuvoloissa kokonaiskuvan saamiseksi lapsen neurologisesta kehityksestä. Raportoitava tutkimus kuvaa menetelmän soveltuvuutta 2½–3-vuotiaiden lasten neurologiseen arvioon. Tutkimustulokset alle kouluikäisen terveen lapsen isän toivosta ja siihen yhteydessä olevista tekijöistä ovat hyödynnettävissä terveyden edistämisen ja hoitotyön interventioiden kehittämisessä ja perheiden auttamisessa kolmannen sektorin palveluissa. Nuoren identiteetin muotoutuminen ja oman paikan löytäminen ovat kehityopsykologisia tehtäviä, joita raportoi-

daan nuorten näkökulmasta, joilla ei ollut työ- eikä opiskelupaikkaa. Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa kuvataan rintasyöpäpotilaiden Internet-pohjaista ohjausta. Katsaukseen valikoitui 38 artikkelia, joista neljä oli suomalaisten tutkijoiden julkaisemia. Työterveyshoitajien kokemuksia työikäisten mielenterveyden edistämisestä kuvataan haastattelututkimuksessa, johon osallistui julkisen ja yksityisen työterveyshuollon palveluita tuottavien organisaatioiden työterveyshoitajia. Hoitotyönjohtamisen juuria etsitään historiantutkimuksen menetelmällä toteutetussa tutkimuksessa, jossa selvitetään alan ylimmän johdon virkojen perustamista ja työnkuvia vuosina 1833–1931. Tutkimus tuo esille merkittävää tietoa työnkuvista ja rooleista, jotka olivat: pedagogi, johtaja ja käytännön hoitotyöntekijä.

Lopuksi muutama asia Hoitotiede-lehden käytäntöjen uudistamisesta. Toimituskunnan kokouksessa päätimme uudistaa joilta-

kin osin kirjoittamisohjeita, joten huomioitethan muutokset käsikirjoituksia kirjoittaessanne. Päätimme myös pilotoida plagiointijärjestelmän käyttöä osana käsikirjoitusten arviointiprosessia, kuten useissa kansainvälisissä tiedelehdissä on myös käytäntönä.

Hyvää alkanutta vuotta 2016 Kuopion kampukselta

Hannele Turunen
Päätoimittaja

Marja Härkänen
Toimitussihteeri

LÄHTEET:

Van de Belt T, Berben S, Samsom M, Engelen L & Schoonhoven L. 2012. Use of Social Media by Western European Hospitals: Longitudinal Study. *Journal of Medical Internet Research* 4 (3):e61. doi:10.2196/jmir.1992